

RAPORT

Z WYNIKÓW BADANIA

SZANS I ASPIRACJI ZAWODOWYCH

MŁODZIEŻY

SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH

MIASTA BYDGOSZCZY

w 2021 r.

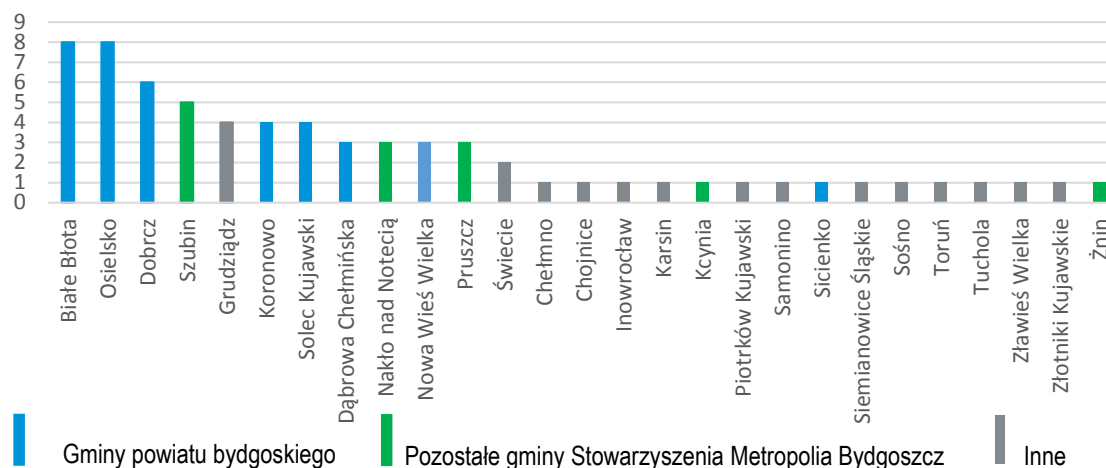
Od 2005 r. prowadzone jest badanie ankietowe wśród młodzieży ostatnich klas wybranych szkół średnich – 3 liceach i 5 technikach. Jego celem jest diagnozowanie poglądów, oczekiwań oraz postaw związanych z rynkiem pracy, dalszą nauką i planami migracyjnymi młodych ludzi. W tym roku, z powodu pandemii koronawirusa zmieniliśmy formę dystrybucji i wypełnienia ankiet na internetową. Z tego samego powodu, badania ankietowe nie odbyły się w roku 2020. W tegorocznej edycji liczba respondentów jest niższa, niż w latach ubiegłych.

Opracowanie, poza wynikami badania przeprowadzonego w 2021 r. zawiera także informacje o zmianach, jakie zaszły od roku 2010 w postrzeganiu przez młodych ludzi swoich możliwości rozwojowych.

Charakterystyka badanych

W roku szkolnym 2020/2021 w dniach 16 – 30 kwietnia 2021 badaniem ankietowym objęto 169 uczniów z 8 bydgoskich placówek oświatowych (3 licea i 5 techników). Uczniowie techników stanowili 75,7% ankietowanych, natomiast licealiści 24,3%. W tej edycji po raz pierwszy zastosowana została ankieta w formie elektronicznej. Taka forma ankietowania młodzieży była podyktowana sytuacją epidemiologiczną oraz zdalną edukacją prowadzoną w szkołach. Znaczną większość ankietowanych stanowili mężczyźni – 71,6%. Mimo, że sondaż dotyczył uczniów bydgoskich placówek oświatowych, 68 ankietowanych (40,2%) zamieszkiwało poza Bydgoszczą. Spośród osób, które podały miejsce zamieszkania inne niż Bydgoszcz, 73,5% pochodziło z obszaru Stowarzyszenia Metropolia Bydgoszcz, a 54,4% z samego powiatu bydgoskiego.

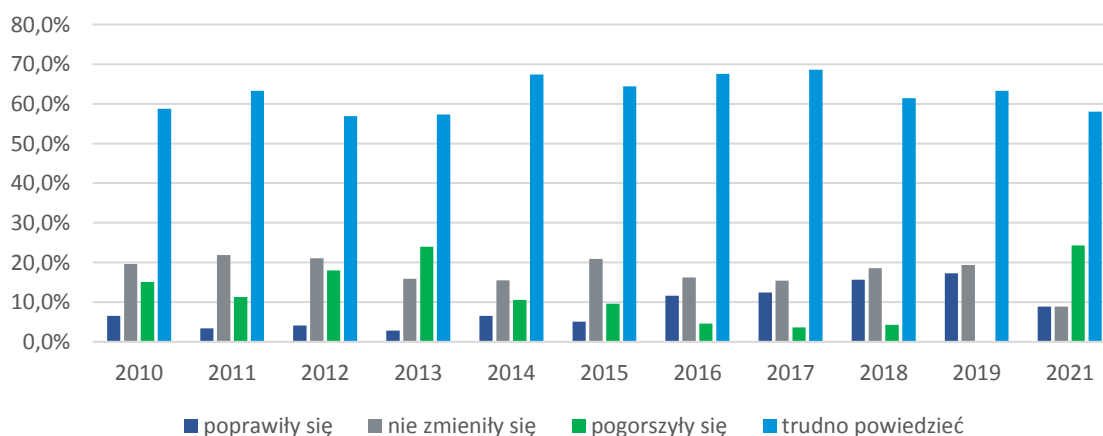
Wykres 1. Respondenci zamieszkali poza Bydgoszczą według gminy zamieszkania w 2021 r. ($n_{2021}=68$)

Ocena rynku pracy

Wśród 169 osób, które odpowiedziały na pytanie dotyczące zainteresowania sytuacją na rynku pracy, pozytywnej odpowiedzi udzieliło 45,6% młodzieży, było to mniej niż w 2010 r., kiedy udział ten wyniósł 52,4%. Wśród ankietowanych 8,9% uważa że na rynku pracy nastąpiła poprawa szans na znalezienie pracy, tyleż samo ankietowanych sądzi, że możliwości nie zmieniły się, natomiast w opinii 24,3% badanych sytuacja ta pogorszyła się. Analizując dane z dziesięciolecia można zauważyć, że od 2016 r. zwiększa się udział ankietowanych, uważających, że szanse na znalezienie pracy w ostatnich miesiącach poprawiły się. Jednak w roku 2021, odsetek ten spadł. Przeciwną tendencję można zaobserwować, biorąc pod uwagę udział osób, które stwierdziły pogorszenie szans na znalezienie pracy – spadek udziału z 15,1% w 2010 r. do rekordowego 0% w roku 2019 z podbiciem tej wartości w roku 2021 do poziomu 24,3%. Jednak w całym badanym okresie największy udział dotyczył respondentów niepotrafiących ocenić możliwości znalezienia pracy, w 2021 r. wyniósł 58,0% i był niższy niż przed rokiem o 5,3 punktów procentowych, oraz niższy niż w 2010 r. o 0,8 p.proc.

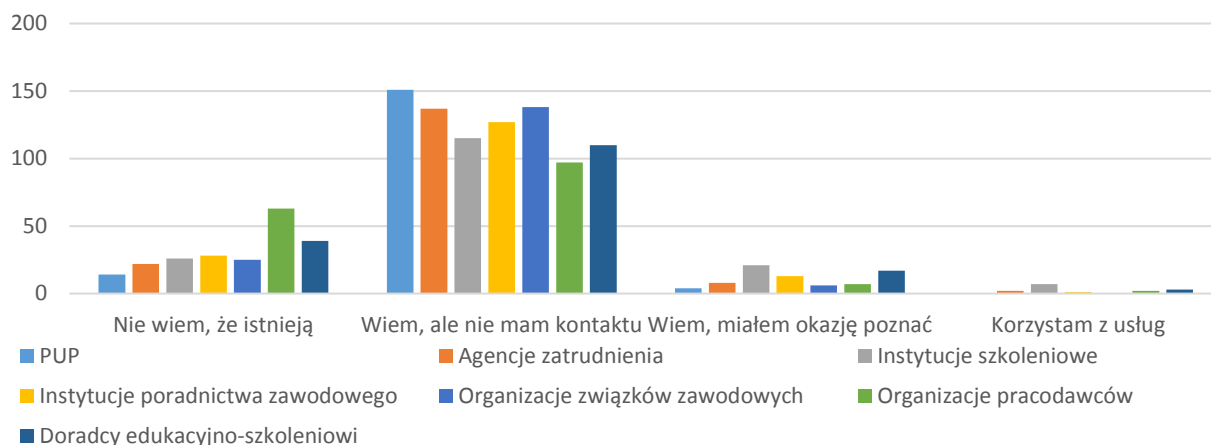
Wykres 2. Ocena szans otrzymania pracy ($n_{2021}=169$)

Znajomość instytucji rynku pracy

Pośród instytucji rynku pracy największą znajomością wśród badanych, podobnie jak w latach ubiegłych, cieszył się Powiatowy Urząd Pracy (91,7%) i w mniejszym stopniu agencje zatrudnienia (87,0%) oraz organizacje związków zawodowych – 85,2%. Zbliżoną rozpoznawalność osiągnęły instytucje szkoleniowe (84,6%). Natomiast za instytucje, których istnienia nie byli świadomi, respondenci uznawali najczęściej organizacje pracodawców – 37,3% wskazań. Z kolei, biorąc pod uwagę korzystanie z usług omawianych instytucji, najczęściej uczniowie mieli doświadczenia z instytucjami szkoleniowymi (4,1%), doradcami edukacyjno-szkoleniowymi (1,8%). Organizacje pracodawców oraz agencje zatrudnienia zdobyły po 1,2%, pozostałe instytucje nie przekroczyły 1% głosów.

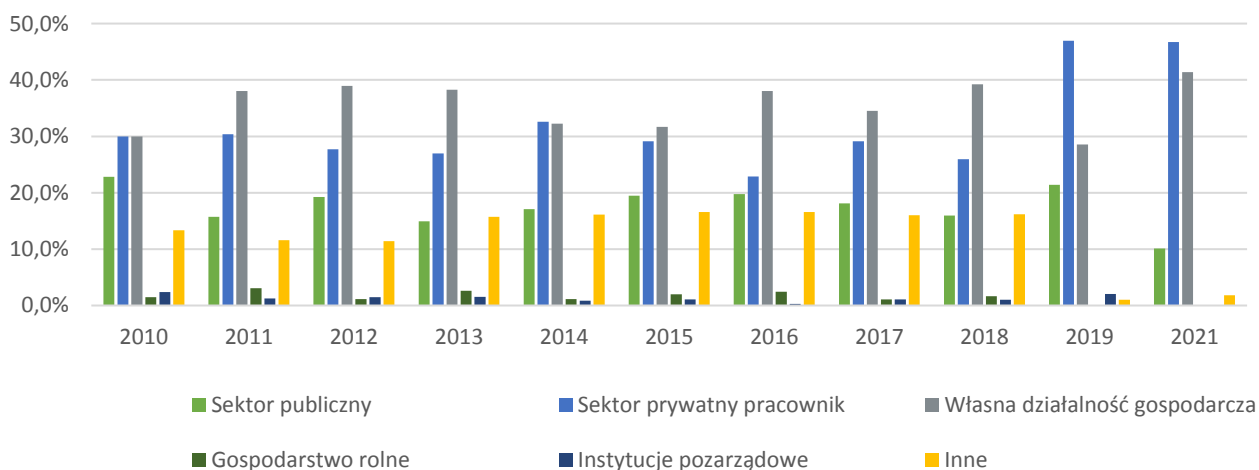
Wykres 3. Znajomość instytucji rynku pracy w 2021 r. ($n_{2021}=169$)

Plany zawodowe

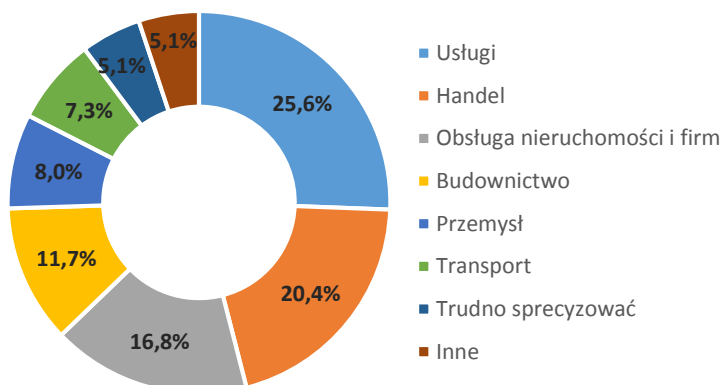
Preferencje dotyczące sektora, w którym zamierza w przyszłości pracować młodzież w 2021 r. określiło 100,0% badanych. Zmieniony został również zakres możliwych odpowiedzi, dotychczas występujące osobno gospodarstwo rolne zostało włączone w skład sektora prywatnego - własna działalność gospodarcza. W 2021 r. najwięcej osób wybierało odpowiedź: praca najemna w sektorze prywatnym. Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że wybór pracy w sektorze prywatnym oscylował w granicach około 25-30%. Natomiast od roku 2019 przekroczył wartość 40%, wynosząc w 2021 r. 46,7%. Drugą pod względem częstości wyboru odpowiedzią w 2021 r. była własna działalność gospodarcza – 41,4%. Po raz pierwszy od roku 2010 odpowiedź ta przekroczyła poziom 40% wskazań. Trzecią opcją według popularności był sektor publiczny – 10,1%. Po raz pierwszy w tym roku zerowe zainteresowanie młodzież wykazała pracą w instytucjach pozarządowych.

Wykres 4. Planowany sektor podjęcia pracy w % ($n_{2021}=169$)

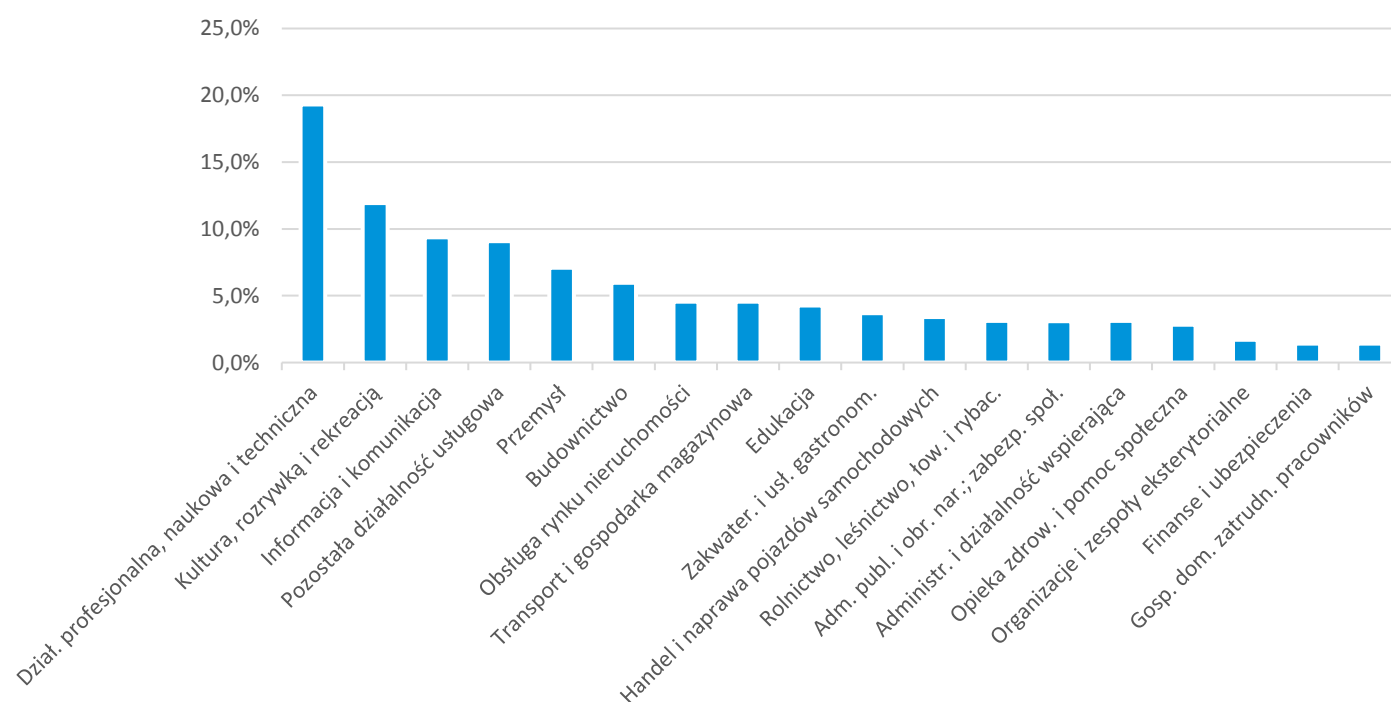
W przypadku pytania dotyczącego zakładania własnej firmy, respondenci najchętniej wybierali następujące branże: usługi 25,6%, handel 20,4% oraz obsługa nieruchomości i firm 16,8%. Najmniej popularne branże wśród wybranych to: transport – 7,3% oraz przemysł – 8,0%. Na to pytanie z możliwością wyboru 3 spośród podanych wariantów odpowiedziała ta część ankietowanych, która w pytaniu o sektor przyszłej pracy zaznaczyła „własną działalność gospodarczą”.

Wykres 5. Branże preferowane przy zakładaniu własnej firmy 2021 r. (n₂₀₂₁=137; 3 możliwe odpowiedzi)

Szerszym ujęciem tego zagadnienia było pytanie „W jakiej branży chciał(a)byś pracować?”, także z możliwością wyboru 3 spośród podanych wariantów.

Wykres 6. Branże preferowane przy wyborze pracy w 2021 r. (n₂₀₂₁=352; 3 możliwe odpowiedzi)

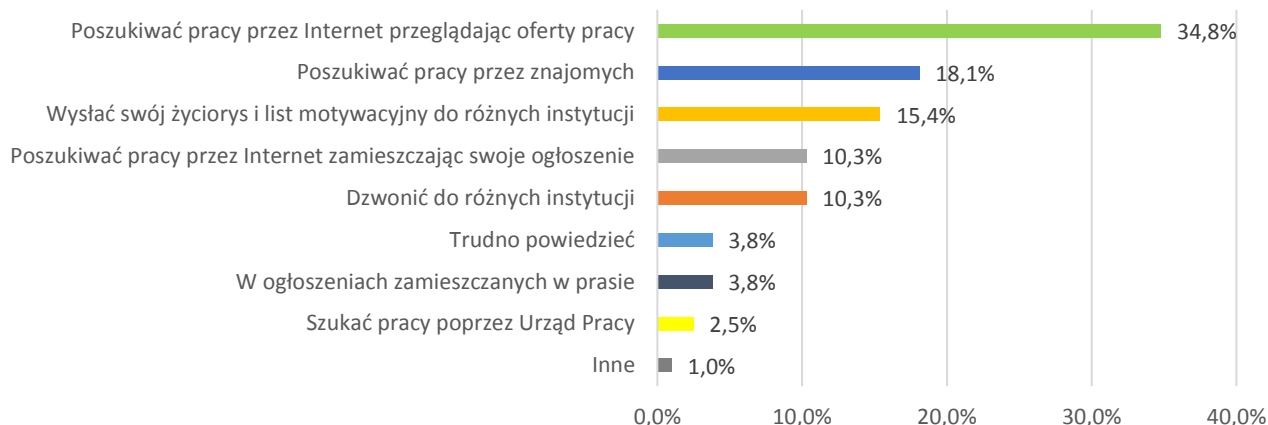
Ankietowani młodzi ludzie najchętniej swoją przyszłość wiązaliby z branżami: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 19,5%, Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 11,9%, oraz Informacja i komunikacja – 9,4%. Najmniej popularne branże wśród podanych to: Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby oraz Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – po 1,4%, Organizacje i zespoły eksterytorialne – 1,7%.

Warunki startu zawodowego

Wśród narzędzi poszukiwania pracy, najczęściej ankietowanych w 2021 r. wybrało przeglądanie ogłoszeń w Internecie (34,8%). Na drugim miejscu młodzież umieściła poszukiwanie pracy za pośrednictwem znajomych (18,1%). Wysyłanie życiorysu i listu motywacyjnego do pożądanym podmiotów (15,4%) jest trzecim

najpopularniejszym wyborem wśród ankietowanej młodzieży. Ten sposób poszukiwania jeszcze w latach 2010 - 2014 był najbardziej popularny wśród badanej młodzieży.

Wykres 7. Sposoby poszukiwania pracy (n₂₀₂₁=397; 3 możliwe odpowiedzi)

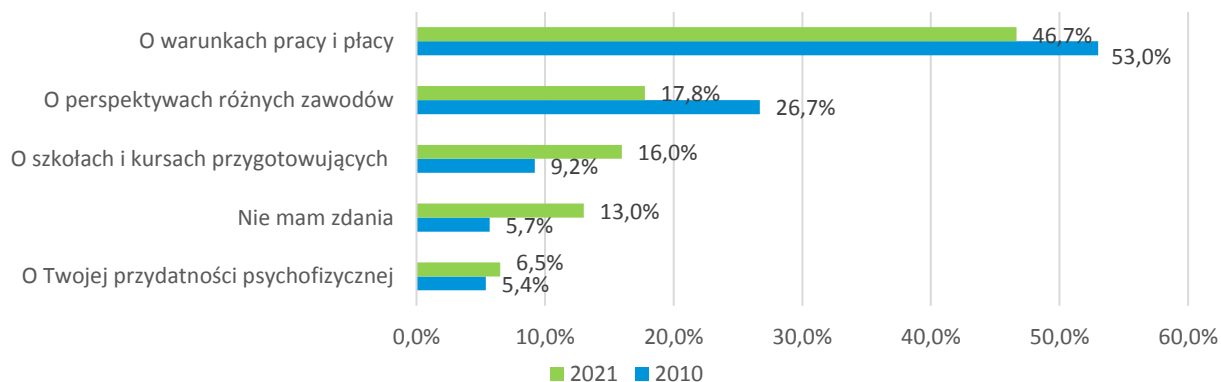
Młodzież bydgoskich szkół średnich wyraźnie wskazała, zarówno w bieżącym roku, jak i w 2010 r., że najważniejszym warunkiem uzyskania pracy są umiejętności zawodowe (odpowiednio 39,4% oraz 44,6%). Z podobną częstotliwością jak w roku 2010 (24,2%) respondenci wybierali cechy osobowości (21,6%), które to według nich mogą pomóc w zdobyciu zatrudnienia. Do możliwości wyboru odpowiedzi dodane zostały od roku 2019: języki obce oraz doświadczenie, które to zostało trzecią najczęściej wybieraną opcją i zostało wybrane przez 18,9% badanej młodzieży.

Wykres 8. Warunki uzyskania pracy (n₂₀₁₀=669; n₂₀₂₁=338; 2 możliwe odpowiedzi)

Natomiast za najważniejsze informacje, których młodzież potrzebuje w związku z planowaniem swojej przyszłości zawodowej uznano w 2021 r.: warunki pracy i płacy w wybranym zawodzie – 46,7% oraz perspektywy różnych zawodów na rynku pracy – 17,8%. Były to także informacje, które młodzież uważała za najistotniejsze w roku 2010 r.

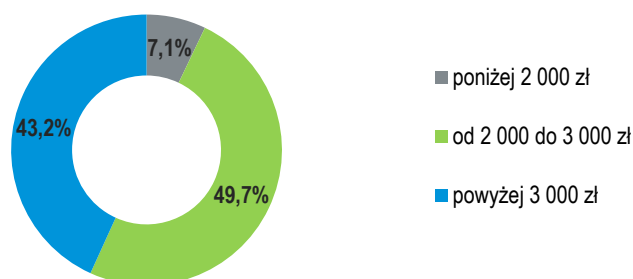
Wykres 9. Informacje wspierające planowanie zawodowe (n₂₀₁₀=336; n₂₀₂₁=169)

Pytanie o preferowaną formę zatrudnienia padło po raz pierwszy. Przeważający odsetek badanej młodzieży preferuje „umowę o pracę” – 87,0%. Natomiast na „umowy cywilnoprawne” zdecydowało się jedynie 8,9% badanych.

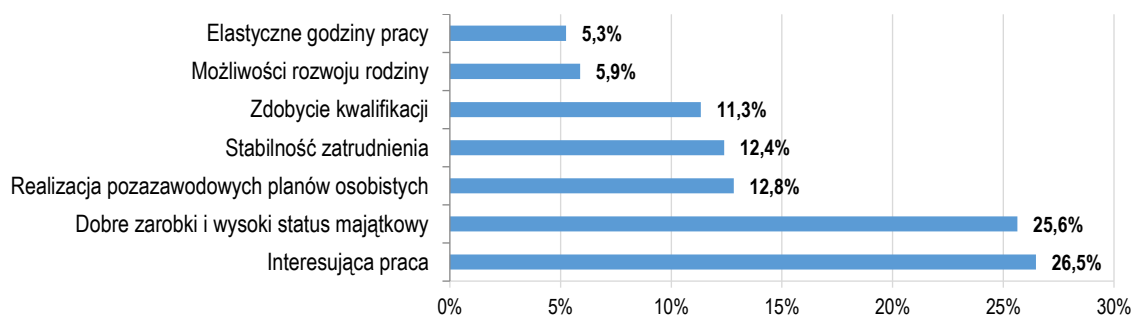
Po raz kolejny w ankiecie pojawiło się pytanie dotyczące oczekiwanego wynagrodzenia. W momencie przeprowadzania ankiety, minimalna płaca którą przedsiębiorca może zapłacić absolwentowi to 2 061,67 zł netto. Jednak wśród badanej młodzieży tylko 7,1% zgodziłoby się na płacę poniżej 2 tys. zł netto w swojej pierwszej pracy. Odsetek respondentów oczekujących w pierwszej pracy wynagrodzenia pomiędzy 2 a 3 tys. zł wyniósł 49,7%. Zdecydowana większość oczekuje wynagrodzenia wyższego niż 3 tys. zł (43,2%).

Wykres 10. Minimalna płaca netto oczekiwana w pierwszej pracy w 2021 r. (n₂₀₂₁=169)

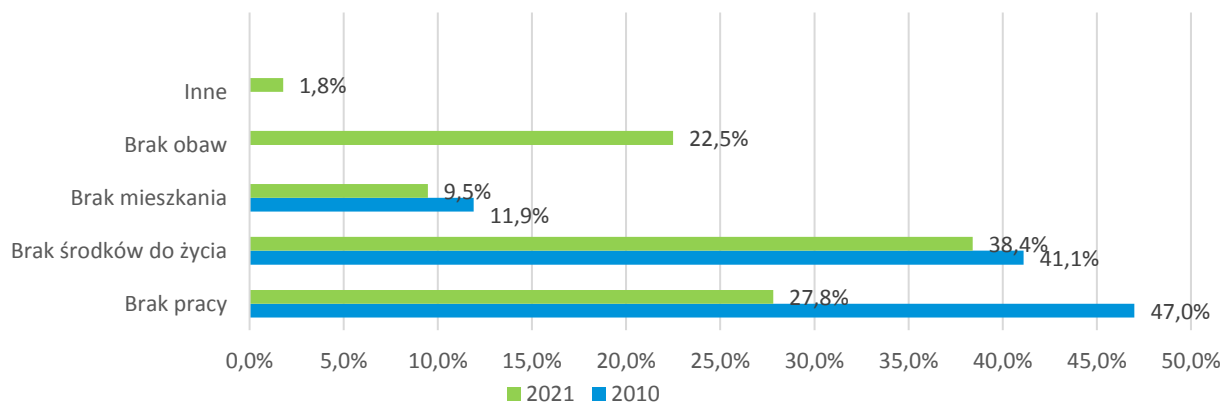
Kolejne pytanie dotyczyło wyboru 3 najważniejszych czynników związanych z planowaniem przyszłości. Dwa z nich we wszystkich edycjach badania uplasowały się na pierwszych miejscach, tj. interesująca praca oraz dobre zarobki i wysoki status majątkowy. Z uwagi na wprowadzenie istotnych zmian w kafeterii odpowiedzi, niemożliwe jest porównanie ostatnich wyników z latami poprzednimi.

Wykres 11. Determinanty wyboru pracy w 2021 r. (n₂₀₂₁= 291; 3 możliwe odpowiedzi)

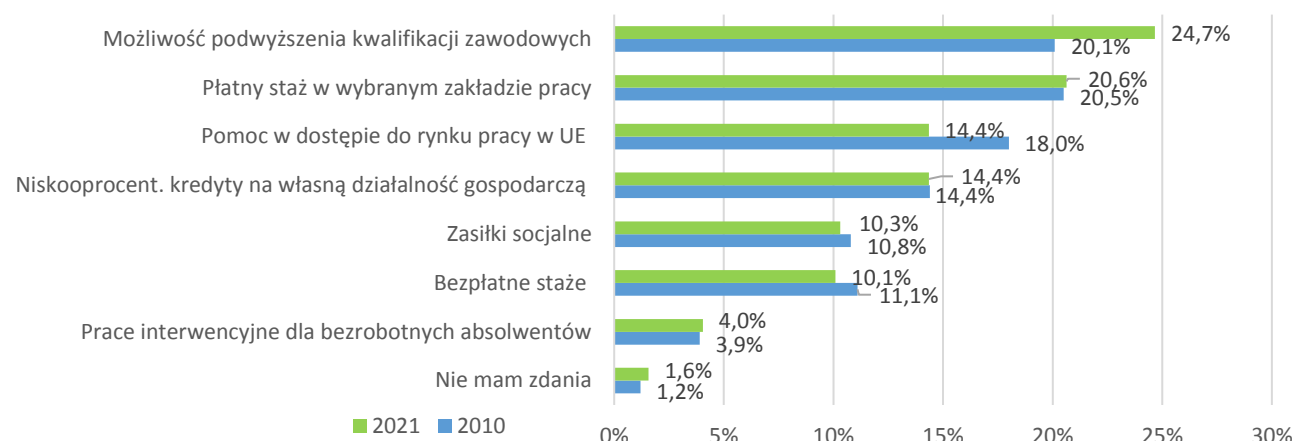
Analizując informacje o obawach młodzieży o przyszłość w 2021 r. zmniejszył się w stosunku do roku 2010 udział obaw związanych z kłopotami finansowymi - brakiem środków do życia (38,4%). Natomiast w stosunku do roku 2010 ewidentnie zmalowały obawy o brak pracy. Wysoką trzecią pozycję zajmuje odpowiedź „Brak obaw” – 22,5%.

Wykres 12. Obawy o przyszłość (n₂₀₁₀=325; n₂₀₂₁=169)

Kolejne pytanie dotyczyło oczekiwań, co do formy wspierania startu życiowego przez państwo i samorząd. Respondenci mieli za zadanie wybrać 3 odpowiedzi i uszeregować je według ważności. Po wzięciu pod uwagę wszystkich 3 możliwych do podania odpowiedzi, rozkład zainteresowania podanymi formami wsparcia startu życiowego był zbliżony i kształtował się podobnie jak w roku wyjściowym. Jako najbardziej atrakcyjną formę respondenci uznali możliwości zdobywania i podwyższania kwalifikacji zawodowych (24,7% w 2021 r. i 20,1% w 2010 r.) oraz płatny staż w wybranym zakładzie pracy (20,6% w 2021 r. i 20,5% w 2010 r.). Na trzecim miejscu uplasowały się ex aequo: pomoc w dostępie do rynku pracy UE (14,4% w 2021r. i 18,0% w 2010 r.) oraz niskooprocentowane kredyty na własną działalność gospodarczą (14,4% w 2021 r. i w 2010 r.).

Wykres 13. Oczekiwania co do form wspierania startu życiowego młodzieży (n₂₀₂₁=446 n₂₀₁₀=968; 3 możliwe odpowiedzi)

Niecałe 43% ankietowanych przyznało, że miało już okazję uczestniczyć w zajęciach, które ułatwiają realizować plany zawodowe. Za najbardziej istotne dla swojej przyszłości na rynku pracy uznali kursy dotyczące pisania CV i listu motywacyjnego – 14,3%, specjalistyczne kursy językowe oraz zawodowe po 10,5%. Bardzo duża część młodzieży – 15,6% nie potrafiła sprecyzować, które z odbytych kursów mogą w przyszłości ułatwić im karierę zawodową.

Wykres 14. Najistotniejsze dla realizacji planów zawodowych rodzaje szkoleń w 2021 r. (n₂₀₂₁=315; 3 możliwe odpowiedzi)

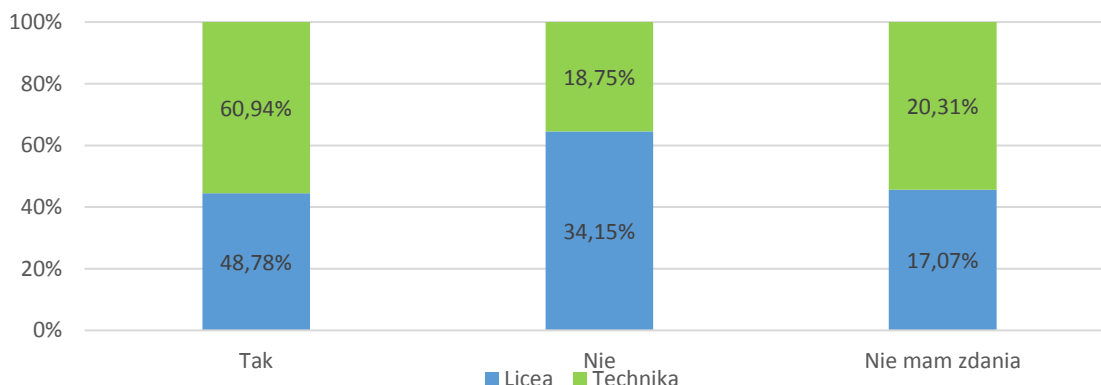

Plany związane z dalszą nauką i pracą

W roku 2021 większość ankietowanych, tj. 58,0% było przekonanych, że obecnie zdobywane wykształcenie umożliwi im zdobycie pracy w przyszłości, jednak ich udział był niższy niż w 2010 r., kiedy wyniósł 65,1%. Przeciwnego zdania było 22,5% ankietowanych w bieżącym roku (w 2010 r. – 22,8%), a 19,5% nie miało zdania (w 2010 r. – 11,2%). Przeanalizowaliśmy dodatkowo odpowiedzi pod względem rodzaju szkoły, do której uczęszczali ankietowani. Uczniowie techników częściej niż licealiści byli przekonani o przydatności zdobywanego wykształcenia na rynku pracy (licealiści 48,8%, uczniowie techników 60,9%). Różnice przy

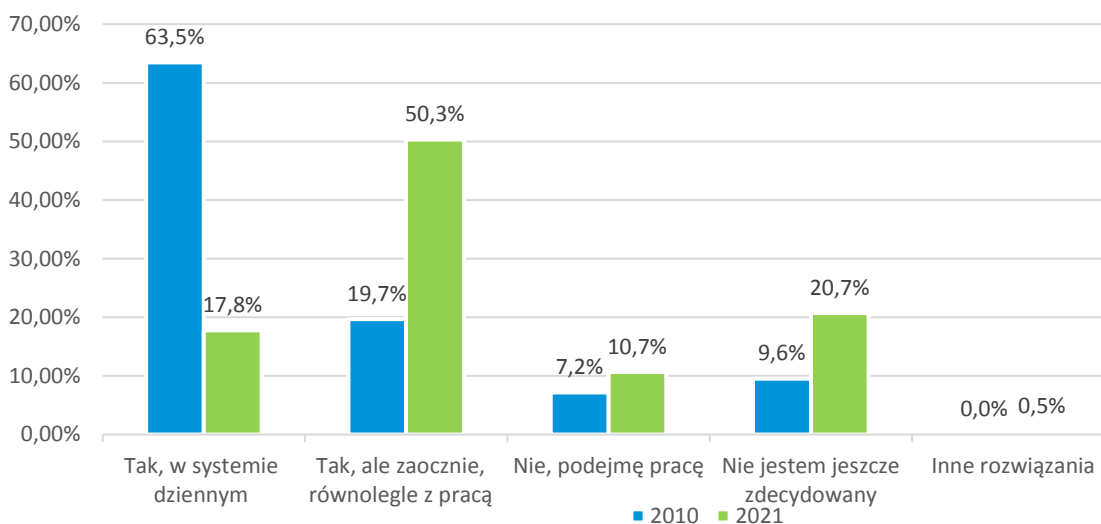
odpowiedzi negatywnej były jeszcze większe. Uczniowie techników negatywnie ocenili przydatność zdobywanego wykształcenia w 18,8%, natomiast ich rówieśnicy uczęszczający do liceów w 34,2%.

Wykres 15. Ocena przydatności obecnie zdobywanego wykształcenia przy zdobywaniu pracy w 2021 r. ($n_{\text{Licea}}=41$ $n_{\text{Technika}}=128$)

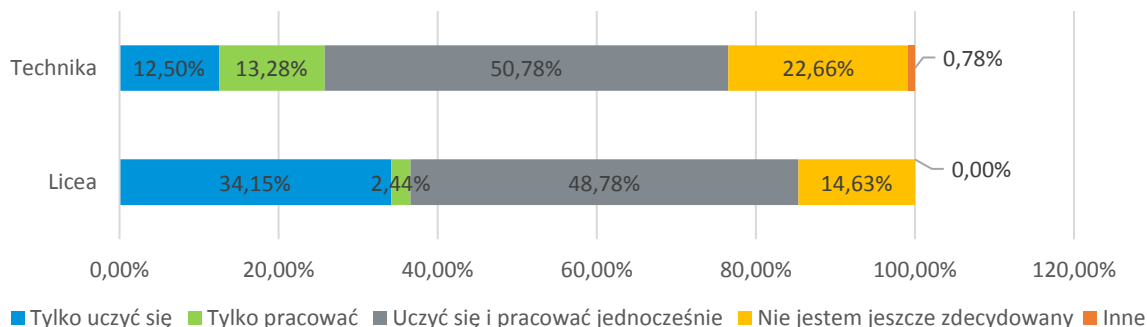
Mimo tego, większość respondentów, zarówno w 2021 r. – 68,1%, jak i w 2010 r. – 82,5% planowała kontynuować naukę, z tym że w roku 2010 większość w systemie dziennym, a obecnie w systemie zaocznym, podejmując jednocześnie pracę. Porównując dane z początku i z końca analizowanego okresu można zauważyć, że udział planujących kontynuować naukę zaoczną, łącząc ją z pracą wzrósł i to ponad dwukrotnie.

Wykres 16. Deklaracja kontynuacji nauki ($n_{2021}=169$ $n_{2010}=337$)

Pytanie dotyczące kontynuowania nauki także poddaliśmy analizie pod względem rodzaju szkoły średniej. Licealiści chętniej od uczniów techników potwierdzali chęć tylko dalszego uczenia się (licealiści – 34,2%, uczniowie techników 12,5%). Zakończenie nauki i jednocześnie podjęcie pracy deklarowało 2,4% uczniów liceów i 13,3% uczniów techników. Natomiast kontynuację nauki deklarowało 48,8% licealistów oraz 50,8% uczniów techników.

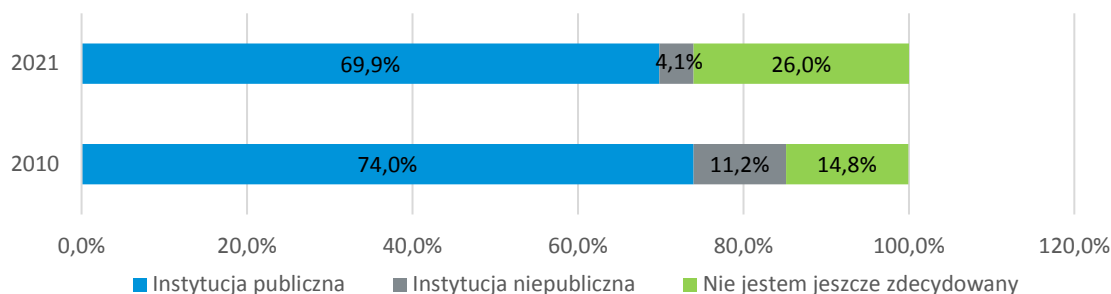
Wykres 17. Deklaracja kontynuacji nauki w podziale na rodzaj szkoły ($n_{\text{Licea}}=41$ $n_{\text{Technika}}=128$)

W 2021 r. tylko 5,3% respondentów było zainteresowanych kursami specjalistycznymi czy szkołami policealnymi. W zdecydowanej większości (78,1%) uczniowie myślą o studiowaniu na uczelniach wyższych. Przy tym preferują uczelnie publiczne (69,9% ankietowanych) nad niepublicznymi (4,1%). W 2010 r. także większość uczniów zamierzała wybrać uczelnie publiczne, jednak udział zainteresowanych uczelniami niepublicznymi był znacznie większy niż obecnie – 11,2%.

Wykres 18. Preferencje wyboru uczelni (n₂₀₂₁=169 n₂₀₁₀=323)

Dla ankietowanych uczniów szkół średnich od roku 2019, Bydgoszcz przestała być najczęściej wybieranym miastem przyszłych studiów, w roku 2021 – 26,0% respondentów wybrało tę opcję. Ich udział był znacznie mniejszy niż w 2010 r., kiedy 47,0% ankietowanych wybrała nasze miasto. Najczęściej wybieranym miastem został Poznań z 26,7% popularnością. Na kolejnych miejscach znalazły się w bieżącym roku: Gdańsk, Warszawa i Toruń. Odpowiedź „Inne w kraju lub za granicą” w 2021 r. została wybrana przez 13,6% respondentów.

Wykres 19. Lokalizacja preferowanej uczelni wyższej (n₂₀₂₁=169 n₂₀₁₀=319)

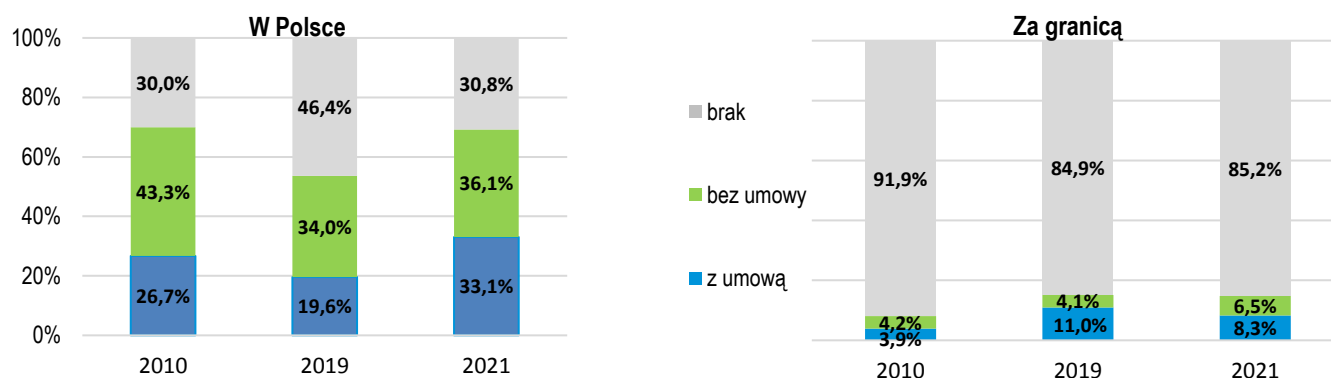

Po raz drugi zapytaliśmy młodzież o to, którym wyborem na liście uczelni będzie szkoła wyższa z Bydgoszczy. Spośród 169 osób, które odpowiedziały na to pytanie, 16,0% wskazały pierwszą pozycję, 6,5% - drugą, 16,0% – trzecią, a 33,1% - czwartą lub dalszą. Natomiast 28,4% młodzieży w ogóle nie rozpatruje studiowania w Bydgoszczy. Także po raz drugi zadaliśmy pytanie o to, czy po ukończeniu edukacji młodzież planuje pozostać w mieście, w którym planują kontynuować naukę. Z pośród 169 odpowiedzi 27,2% respondentów planuje pozostać w mieście, w którym będzie studiować, 20,1% nie ma takich planów, a 52,7% nie potrafi odpowiedzieć na to pytanie.

Doświadczenie zawodowe

Na pytanie „Czy pracowałeś już kiedykolwiek w Polsce otrzymując wynagrodzenie”, 69,2% ankietowanych w 2021 r. odpowiedziało pozytywnie. W 2010 r. ich udział był nieznacznie wyższy – 70,0%. Biorąc pod uwagę lata graniczne, odsetek pracujących na podstawie umowy zwiększył się. Podobną tendencję można zauważyć w przypadku doświadczenia w pracy za granicą – udział osób pracujących w 2021 r. był niemal dwa razy większy niż w 2010 r.

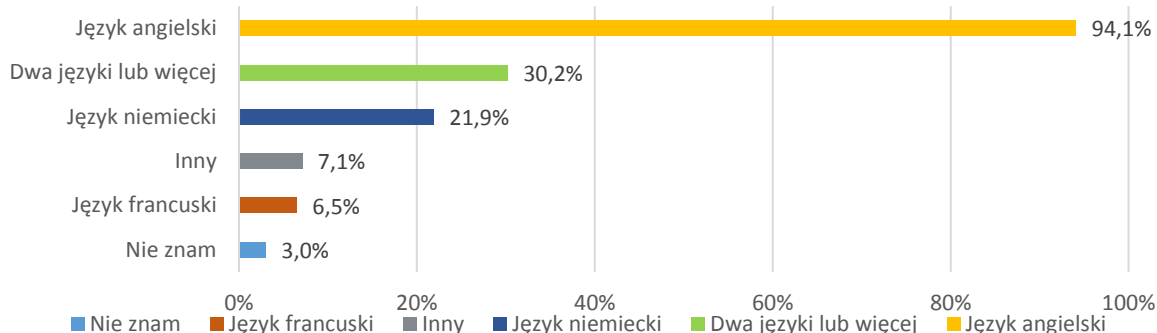
Wykres 20. Doświadczenie zawodowe (n₂₀₂₁=169 n₂₀₁₉=170 n₂₀₁₀=338)

Znajomość języków obcych

Na podstawie wyników badania z 2021 r. można powiedzieć, że 94,1% ankietowanych posługuje się językiem angielskim w stopniu komunikatywnym. Znacznie mniej, tj. 21,9% językiem niemieckim, a 6,5% językiem francuskim. Pojedynczy uczniowie wskazywali znajomość języków: hiszpańskiego, rosyjskiego, włoskiego oraz niderlandzkiego. Tylko 3,0% respondentów przyznało, że nie potrafi się porozumiewać w żadnym języku obcym. Ponadto 30,2% ankietowanych stwierdziło, że potrafi komunikować się w 2 językach obcych. Dodatkowo należy podkreślić, że 66,3% ankietowanych uważa, że ich znajomość języka obcego pozwoliłaby im na podjęcie pracy za granicą.

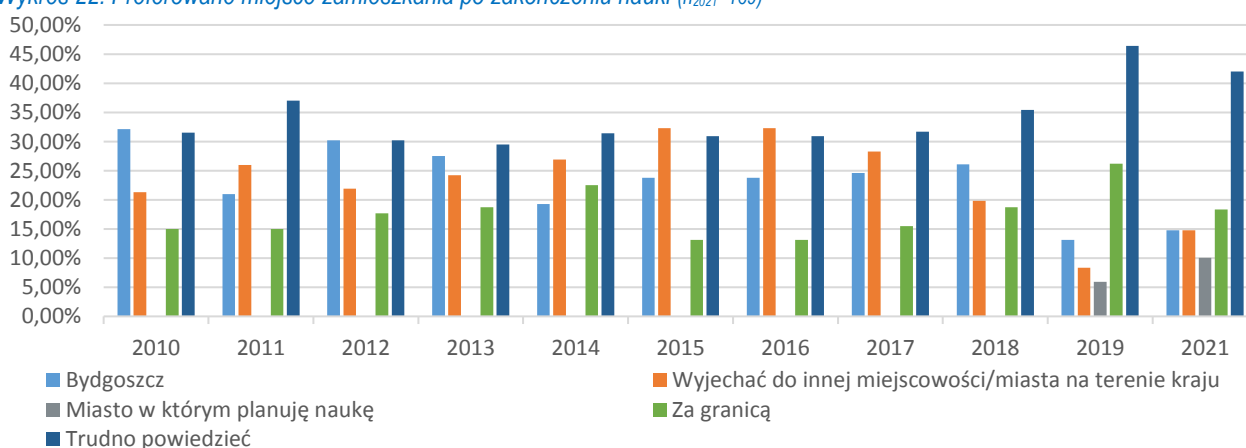
Wykres 21. Znajomość języków obcych w stopniu komunikatywnym (n₂₀₂₁=169)

Plany migracyjne

W 2021 r. 42,0% ankietowanych nie sprecyzowało planów w stosunku do wyboru miejsca zamieszkania po zakończeniu nauki. Co stanowi jedną z najwyższych wartości na przestrzeni ostatnich lat, gdzie udział niezdecydowanych przeważnie oscylował wokół 30%. Drugą pod względem wielkości grupą w bieżącym roku byli respondenci, którzy zamierzają wyjechać za granicę – 18,3%.

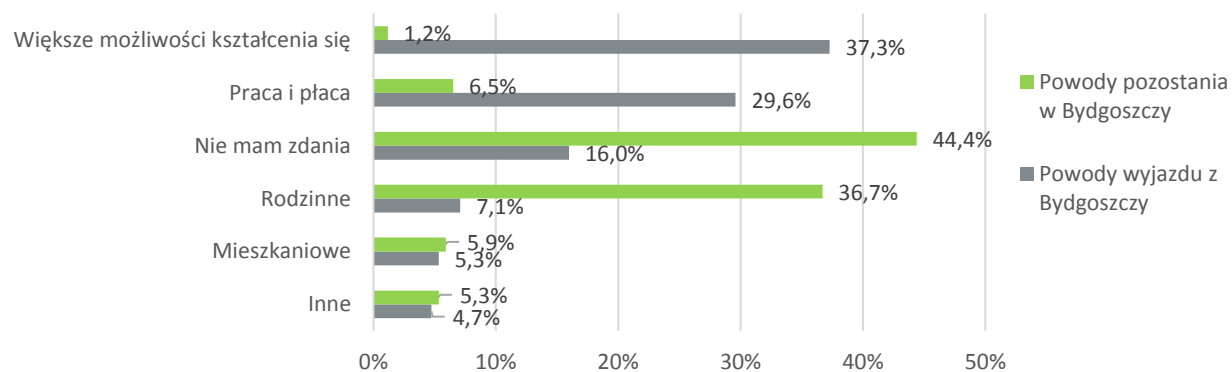
Wykres 22. Preferowane miejsce zamieszkania po zakończeniu nauki (n₂₀₂₁=169)

Natomiast 14,8% młodzieży deklaruowało chęć migracji na terenie Polski. Taki sam wynik uzyskała odpowiedź „Mieszkać w Bydgoszczy”. Jest to jeden z najniższych wyników, jakie uzyskała odpowiedź o związaniu swojej przyszłości z Bydgoszczą na przestrzeni ostatnich lat. Od roku 2019 w pytaniu o preferowane miejsce zamieszkania pojawiła się możliwość wybrania odpowiedzi: „Pozostać w mieście, w którym planujesz kontynuować naukę”.

Jako główne ewentualne przyczyny opuszczenia Bydgoszczy respondenci w 2021 r. wskazywali większe możliwości kształcenia się (37,3%) oraz warunki pracy i płacy (29,6%). Znacznie mniejszy udział stanowili respondenci wskazujący przyczyny rodzinne lub mieszkaniowe planowanej migracji (odpowiednio 7,1% i 5,3%). Zapytaliśmy także młodzież o powody ewentualnego pozostania w Bydgoszczy. Największa część respondentów za główną przyczynę chęci mieszkania w Bydgoszczy podaje powody rodzinne – 36,7%. Powody finansowo-zawodowe skłaniają 6,5% młodzieży do pozostania w mieście, natomiast większe możliwości kształcenia się są powodem do pozostania w mieście dla 1,2% badanych.

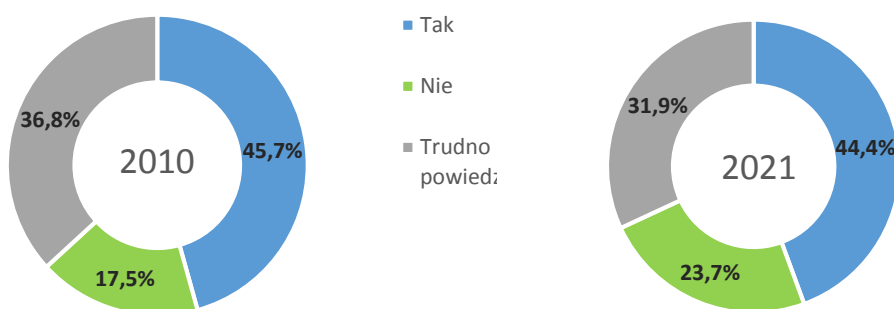
Wykres 23. Przyczyny ewentualnego wyjazdu lub pozostania w Bydgoszczy (n₂₀₂₁=169)

Warunki życia w Bydgoszczy

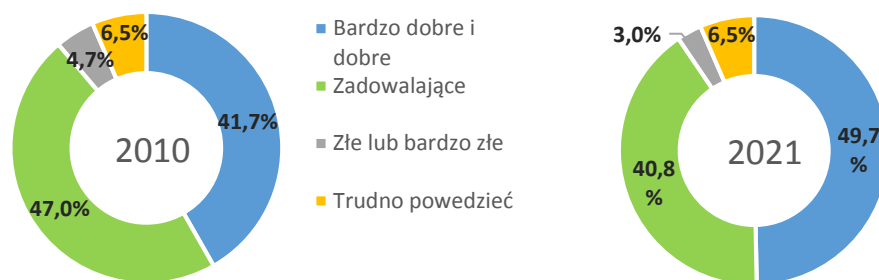
Aby zbadać subiektywne odczucia młodzieży dotyczące jakości życia w naszym mieście, zapytaliśmy respondentów czy Bydgoszcz jest dobrym miejscem do życia. Na tak postawione pytanie 44,4% osób odpowiedziało pozytywnie. Przeciwnego zdania było 23,7% ankietowanych, a 31,9% nie miało zdecydowanej opinii na ten temat. W porównaniu z 2010 r. zmniejszył się udział zadowolonych, a odsetek niezadowolonych wzrósł.

Wykres 24. Postrzeganie Bydgoszczy jako dobrego miejsca do życia (n₂₀₂₁=169 n₂₀₁₀=337)

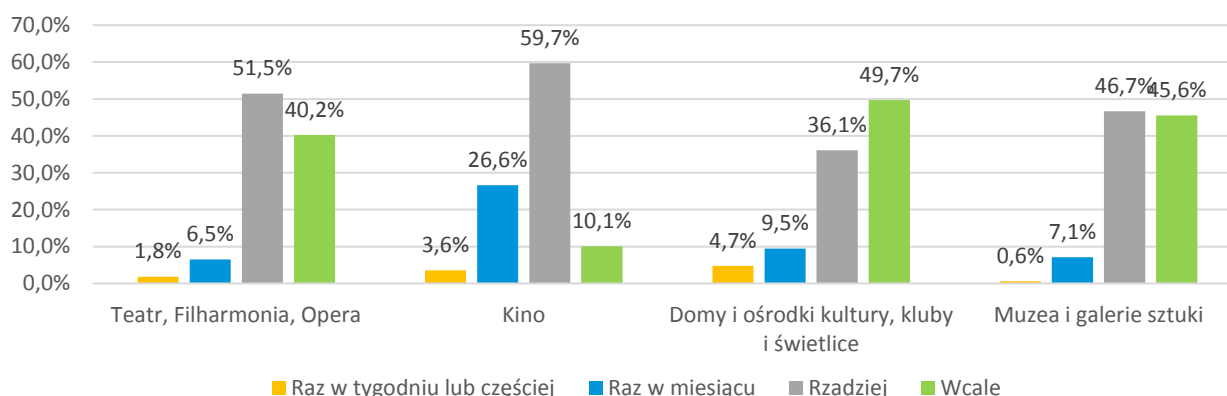
Młodzi ludzie poproszeni zostali także o ocenę warunków materialnych i mieszkaniowych swojej rodziny. W 2021 r. 90,5% ankietowanych określiło je jako co najmniej zadowolające. Podobne wyniki notowano w całym analizowanym okresie. Choć na początku analizowanego okresu przeważały oceny zadowolające, a od 2015 r. oceny bardzo dobre lub dobre.

Wykres 25. Ocena warunków materialnych i mieszkaniowych życia (n₂₀₂₁=169 n₂₀₁₀=339)

Jednym z aspektów życia w Bydgoszczy, które badaliśmy w tym roku również po raz pierwszy jest schemat i częstotliwość korzystania z oferty kulturalnej Miasta.

Wykres 26. Częstotliwość korzystania z oferty kulturalnej Miasta (n₂₀₂₁=676 4 możliwe odpowiedzi)

Biorąc pod uwagę korzystanie z instytucji kultury, największą popularnością cieszą się kina – 89,9% ankieterów skorzystało z ich oferty oraz teatr, filharmonia, opera – 59,8%. Gdy weźmiemy jednak pod uwagę największą częstotliwość, ankieterzy wskazali domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice – 4,7% uczęszcza tam raz w tygodniu lub częściej. Drugą instytucją kultury pod względem największej częstotliwości korzystania jest kino – 3,6% ankieterów regularnie, co tydzień je odwiedzało. Co ciekawe, najwięcej badanej młodzieży, bo 49,7% nie korzysta wcale właśnie z domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic.

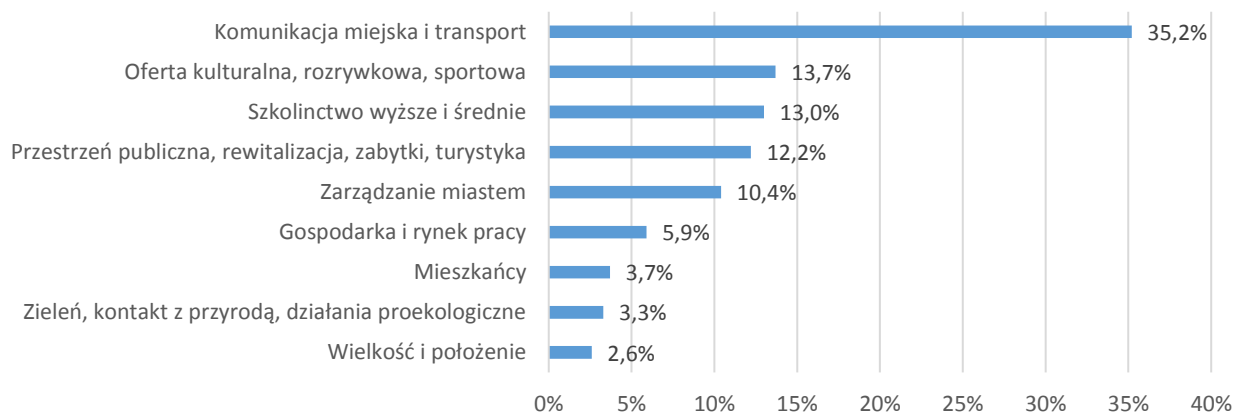
Od roku 2018 zadajemy ankieterom pytanie o mocne i słabe strony Miasta Bydgoszczy. Pytanie ma charakter otwarty, dlatego odpowiedzi są mocno zróżnicowane. Udało się je jednak zaklasyfikować do szerszych kategorii.

Wykres 27. Mocne strony Bydgoszczy w 2021 r. (n₂₀₂₁=251; 3 możliwe odpowiedzi)

W przedstawionych na Wykresie 27. pierwszych trzech kategoriach mieściło się 59,0% wszystkich wskazań dotyczących mocnych stron. Najwięcej z nich związanych było z rozwiniętą siecią komunikacji miejskiej i transportu – 24,7%, dobrze zaplanowaną i zadbaną przestrzenią publiczną, zabytkami oraz ruchem turystycznym – 21,9%, a także bogatą ofertą kulturalną, rozrywkową i sportową, zapewniającą dostęp do różnorodnych form spędzania czasu wolnego – 12,4%.

Wykres 28. Słabe strony Bydgoszczy w 2021 r. ($n_{2021}=270$; 3 możliwe odpowiedzi)

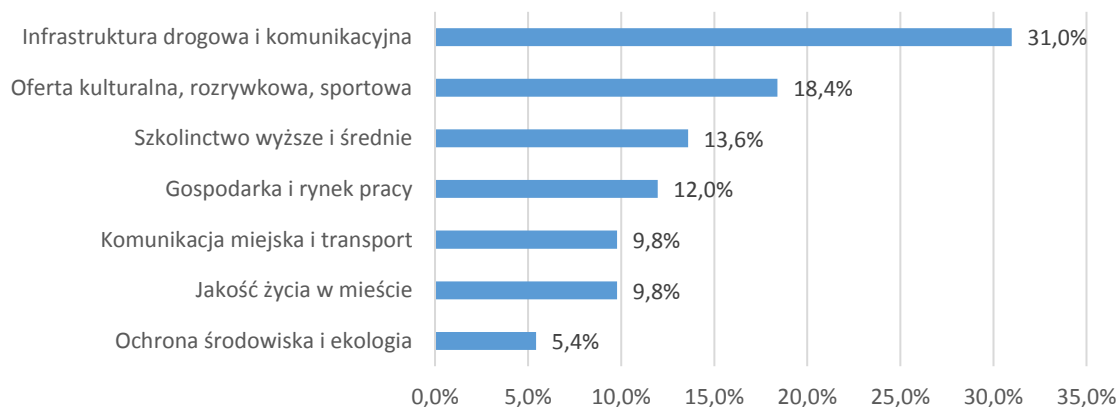

W wypadku wskazań słabych stron Bydgoszczy, trzy najczęściej wybierane odpowiedzi stanowią 61,9% z udzielonych odpowiedzi. Najwięcej wskazań dotyczyło złego systemu komunikacji publicznej i transportu – 35,2%, niewystarczającej oferty rozrywkowo – kulturalnej i sportowej – 13,7% oraz niskiej oceny bydgoskich uczelni i szkół średnich 13,0%.

Oczekiwania inwestycyjne

Pytanie o dwie najpotrzebniejsze inwestycje w mieście miało także charakter otwarty. Najwięcej wskazań związanych było z infrastrukturą drogową i komunikacją – 31,0%. Znaczny odsetek głosów dotyczył też urozmaicenia oferty spędzania czasu wolnego – 18,5%. Nieco niższe udziały miały kategorie, takie jak szkolnictwo wyższe i średnie z dużym naciskiem na podniesienie jakości kształcenia na bydgoskich uczelniach oraz wzmocnienia ich pozycji – 13,6%. Wskazania z tych trzech kategorii stanowiły 63,1% wszystkich podanych przez respondentów propozycji najważniejszych inwestycji dla rozwoju miasta.

Wykres 29. Główne kategorie oczekiwanych inwestycji, podane przez respondentów w 2021 r. ($n_{2021}=184$; 2 możliwe odpowiedzi)

PODSUMOWANIE

Pandemia koronawirusa COVID 19 zmieniła otaczający nas świat w skali mikro i makro. Odzwierciedleniem tej sytuacji są także wyniki niniejszej ankiety. Po raz pierwszy od roku 2013 odsetek opinii o pogorszeniu się szans na znalezienie pracy przekroczył 24%. Częstotliwość występowania opinii o poprawie szans na znalezienie pracy osiągnęła najgorszy wynik od 2016 roku. Dodatkowo wzrósł udział osób, których największą obawą na przyszłość jest brak pracy. Także niepokojący pozostaje fakt, że blisko 60% ankietowanych nie potrafił określić swych szans na zatrudnienie, a ponad 54% przyznała, że nie interesuje się sytuacją na rynku pracy.

Wśród respondentów większość ma zamiar pracować jako pracownik w prywatnej firmie w sektorze prywatnym, ewentualnie prowadzić działalność gospodarczą o charakterze usługowym. Tak wysoki, ponad 41%, wynik planów prowadzenia własnej działalności gospodarczej wystąpił po raz pierwszy w analizowanym okresie. Badani uczniowie głównie zainteresowani są branżami, takimi jak: usługi, handel oraz obsługa nieruchomości i firm. Wynagrodzenie w pierwszej pracy, jakiego oczekuje badana młodzież w ponad 90% przekracza 2 000 zł netto.

Ponad 69% respondentów miało już okazję pracować zarobkowo w Polsce, a blisko 15% za granicą. Co do kompetencji językowych, to znajomość języka angielskiego w stopniu komunikatywnym potwierdziło ponad 94% z nich.

Pomimo wykazywania aktywności na rynku pracy i przekonania większości o tym, że obecnie zdobywane wykształcenie umożliwi znalezienie pracy w przyszłości, ponad 68% ankietowanych zamierza kontynuować naukę, w tym 17,8% w systemie dziennym. Warto zauważyć, że udział planujących kontynuować naukę w systemie dziennym spadł w porównaniu z 2010 r. ponad trzykrotnie, a w stosunku do roku 2019 dwukrotnie. Bydgoszcz przestała być najczęściej wybieranym miastem przyszłych studiów – 26% respondentów wybrało tę opcję w 2021 r, plasując ją na drugim miejscu. Po raz drugi miastem akademickim najczęściej wybieranym przez ankietowaną młodzież został Poznań – 26,7%. Na kolejnych miejscach znalazły się w bieżącym roku: Gdańsk i Warszawa.

W odniesieniu do wyboru miejsca zamieszkania, już po ukończeniu nauki sprecyzować swoje plany potrafiło niespełna 58% ankietowanych, z których 14,8% planowało swe życie związać z Bydgoszczą. Pozostali rozważają wyjazd: 14,8% do innej miejscowości w kraju, a 18,3% za granicę. Natomiast ponad 10% badanej młodzieży planuje związać się z miastem, w którym będą kontynuować naukę, bez konkretnego precyzowania, gdzie będą studiować.

Ponad 44% ankietowanych uznało nasze miasto za dobre miejsce do życia. Przeciwnego zdania było 23,7% osób, a 32% nie miało zdecydowanego poglądu na ten temat. Opinie ankietowanej młodzieży na temat życia w Bydgoszczy, odzwierciedlają zidentyfikowane przez nich mocne i słabe strony miasta. Trzy pierwsze spośród kategorii agregujących szczegółowe propozycje respondentów powtórzyło się na liście atutów i słabości z największą liczbą wskazań. Z tego względu ocena szczegółowych aspektów funkcjonowania miasta wymagałaby dodatkowych badań. Jednak w tej chwili, na podstawie wskazywanych słabych i mocnych stron, a także oczekiwanych inwestycji, możemy określić, które z obszarów życia miasta mają dla uczniów klas maturalnych, stojących przed wyborem uczelni wyższej, a często i w konsekwencji miejsca do życia największe znaczenie.